

HYPPÄÄ KYITIIN!

Täyttä höyryä! -kehittämishojelman kantavana ajatuksena on olla yhdessä ylpeästi yläsavolainen. Ylä-Savossa on paljon hyvää, jota haluamme yhdessä vahvistaa. Pitkän aikavälin tavoitteena on luoda Ylä-Savosta houkutteleva ja hyvä elämisen paikka. Seudulle syntyy uutta yritystoimintaa ja harrastusmahdollisuudet ovat monipuolisia, kestäviä ja saavutettavia.

Kehittämishojelman toteuttamiseen Ylä-Savon Veturilla on tarjota rahoitusta yhteensä 3 miljoonaa euroa vuosille 2023-2027. Rahoitusta kohdennetaan alueen ja toimijoiden tarpeista lähteviin hankkeisiin kolmeen painopisteeseen eli kehittämisen pääraiteeseen. Pääraiteet ovat Luovat ja toimivat yhteisöt, Menestyvä ja uudistuva yrittäjyys sekä Osaavat ja osallistuvat nuoret.

Läpileikkaavat teemat Yhdessä tekeminen ja Ilmasto- ja ympäristövastuullisuus tulisivat sisältyä pääsääntöisesti kaikkiin hankkeisiin. Yhdessä tekeminen tarkoittaa mm. sektorirajat ylittävää yhteistyötä, kumppanuutta, uusia kontakteja ja verkostoitumista. Ilmasto- ja ympäristövastuullisuudella tarkoitetaan kestävyiden eri osa-alueiden (ekologinen, taloudellinen, sosiaalinen tai kulttuurinen) huomioimista.

Luovat ja
toimivat
yhteisöt

50 %
1,5 milj€

Menestyvä ja
uudistuva
yrittäjyys

30 %
0,9 milj€

Osaavat ja
osallistuvat
nuoret

20 %
0,6 milj€

Tukea hakevan toimijan kotipaikka tulee sijaita Ylä-Savossa.

Yritystukia haettaessa tarkastellaan hankkeen toiminta-alueita ja toimintapisteen sijoittumista alueelle.

LEADER-TOIMINTA

Leader-toiminta perustuu siihen, että paikalliset ihmiset tietävät parhaiten, miten omaa kotiseutua tulisi kehittää. Rahoituksella kehitetään monipuolisesti maaseutua. Tukimuotoja on useita, erilaisille toimijoille. Tukien hakeminen tapahtuu Hyrrä-asiointipalvelussa. Tuettavilla hankkeilla luodaan uutta toimintaa tai palvelua alueen yhteisöille ja yrityksille. Leader-hankkeilla halutaan tukea rohkeita, kekseliäitä ja luovia avauksia, jotka eivät ole hakijan normaalia toimintaa. Lisää rahoituksen mahdollisuuksista ja tuen myöntämisen ehdoista voit lukea kotisivuiltamme ylasavonveturi.fi

Ylä-Savon Veturin visio

Menestyvä, kestävä ja uudistuva Ylä-Savo 2030

“Ylä-Savo tarjoaa alustan ja ratkaisuja hyvälle elämälle, luovuudelle, yhdessä tekemiselle, yrittäjyydelle ja kestäväälle kotiseudulle.”

Leader-periaatteet

Monialaisuus

Aluelähtöisyys

Paikallinen kumppanuus

Innovatiivisuus

Alueiden välinen ja kansainvälinen yhteistyö

Alhaalta ylös

Verkostoituminen

LEADER

KEHITTÄMISEN RAIDE 1: LUOVAT JA TOIMIVAT YHTEISÖT

Tavoitetila 2027:

- Paikallisympäristön tila parantuu
- Luonnossa liikkuminen ja luontolähtöiset palvelut lisääntyvät
- Kokoontumistilojen ympäristövastuullisuus paranee ja toimintamahdollisuudet lisääntyvät
- Yhdistystoiminta on kestäväää
- Asumisviihtyvyys parantuu
- Lähipalveluja on saatavilla
- Vapaa-ajan mahdollisuudet ovat monipuoliset

Leader-hankkeita voivat toteuttaa yhdistys-, seura- ja järjestötoimijat, kunnat, oppilaitokset, seurakunnat, säätiöt ja osuuskunnat.

Toiminnan kehittämistä voi tehdä mm. **investointi- ja kehittämishankkeilla sekä pienhankkeilla.**

ESIMERKKEJÄ

- Uutta palvelutarjontaa kokoontumistiloihin yhdistämällä palveluja ja yhdessä tekemistä
- Monipalvelupisteet, etätyötilat, yhteislainaamot, kierrätystilat
- Älykkäät palveluverkostot yhdessä julkisen toimijan ja eri yhteistyöverkoston kanssa
- Paikalliset tarpeet huomioivat digitaaliset ja etäratkaisut, älyteknologian ja tekoälyn hyödyntäminen
- Kulttuurin ja kulttuuriympäristöjen elävöittäminen
- Asumisviihtyvyyteen panostaminen
- Yhteisöllisiä ympäristö- ja luontohankkeita toteutetaan
- Vesien tilaa parannetaan
- Harrastusmahdollisuuksia, kokoontumistilojen toiminnallisuutta, luontokohteita sekä niiden energiatehokkuutta, saavutettavuutta ja esteettömyyttä kehitetään kestävästi ja erilaiset käyttäjäryhmät huomioiden
- Kansainvälistä yhteistyötä, kotikansainvälistymistä, kulttuurikasvatusta ja maahanmuuttajien integroitumista edistetään
- Turvallisuutta, huoltovarmuutta ja varautumista yhteisöissä tuetaan
- Kausi- ja vakituisten asukkaiden osallistumismahdollisuuksia tuetaan
- Ympäristö- ja ilmasto-osaamista lisätään alueen toimijoille
- Aluetta palvelevia selvityksiä

KEHITTÄMISEN RAIDE 2: MENESTYVÄ JA UUDISTUVA YRITTÄJYYS

Tavoite 2027:

- Seudun elinvoima ja vetovoima kasvavat
- Yritystoiminta säilyy ja monipuolistuu
- Yritysten yhteistyö lisääntyy
- Lähipalveluja toteutetaan uusien ratkaisuin
- Alueella on vetovoimaisia matkailutuotteita
- Palvelujen toteuttamiseen on löytynyt uusia toimijaverkostoja
- Nuorten ja naisten yrittäjyys lisääntyy

Leader-toiminnan kohderyhmää ovat pääosin alle 5htv työllistävät mikroyritykset, joilla on kokoaikaista yritystoimintaa.

Leader-tuilla tuetaan aloittavia ja toimivia yrityksiä sekä omistajanvaihdoksen valmistelua.

Investointituella tuetaan mm. koneita, laitteita, rakentamista tai energiainvestointeja.

Kehittämisen- ja käynnistystuilla tuetaan yritystoiminnan suunnittelua, aloittamista ja kehittämistä.

Osa-aikayrittäjyyttä tuetaan käynnistämisen- ja investointituilla.

Maatalouden kokeilutuella edistetään mm. alkutuotannon uusia kokeiluja ja menetelmien kehittämistä.

ESIMERKKEJÄ

- Alueen yrittäjyyden ja elinkeinojen edellytysten parantaminen, palvelujen säilyttäminen ja lisääminen etenkin harvaan asutulla ja ydinmaaseudulla
- Yläsavolaista luontoa, vesistöjä ja metsää hyödynnetään luonto- ja liikuntamatkailussa
- Syntyy uusia kestäviä matkailutuotteita ja -palveluja
- Matkailupalvelujen laatu ja saavutettavuus kehittyvät
- Alueelle syntyy uusia osa-aikayrittäjyyden mahdollisuuksia matkailupalveluihin sekä kotiin vietävissä palveluissa
- Yritysten verkostoitumista ja osaamista lisätään
- Luovien alojen yrittäjyyspotentiaalia tunnustetaan ja tuetaan
- Syntyy uusia lähituotteita
- Tuetaan seudulle uusien palvelujen kone- ja laiteinvestointeja, tuotantomenetelmien kehittämistä, kokeiluja ja tuotekehitystä
- Tuetaan korkean teknologian hankintoja ja toiminnan kehittämistä
- Tuetaan seudun elinkeinojen kehittämistä koskevia selvityksiä

Tästä painopisteestä rahoitetaan suoria yritystukia toimiville ja aloittaville yrityksille. Yritysryhmähankkeita ja elinkeinojen kehittämishankkeita voivat toteuttaa kehittämisorganisaatiot, kunnat tai yrittäjäjyhdistykset.

KEHITTÄMISEN RAIDE 3: OSAAVAT JA OSALLISTUVAT NUORET

Tavoite 2027:

- Nuorten osallistuminen ja aktiivisuus alueella lisääntyy
- Nuoret jäävät alueelle ja/tai säilyttävät yhteyden kotiseutuun opintojen aikana
- Nuoret ovat yritteliäitä, osaavia ja työstä innostuvia
- Ennaltaehkäistään nuorten syrjäytymistä
- Kehitetään ja juurrutetaan Ylä-Savon nuoriso-Leaderia

Tavoitteena on lasten ja nuorten hyvinvoinnin, ylisukupolvisen yhdessä tekemisen, kasvuympäristön olosuhteiden ja osallistumisen edellytysten parantaminen. Lapsille ja nuorille halutaan antaa juuret Ylä-Savoon, jotta he kokevat seudun turvalliseksi kasvuympäristöksi ja mahdolliseksi tulevaisuuden kodiksi, työpaikaksi tai yrittämisen paikaksi.

Leader-hankkeita voivat toteuttaa yhdistys-, seura- ja järjestötoimijat, kunnat, oppilaitokset, seurakunnat, säätiöt ja osuuskunnat.

Lisäksi Nuoriso-Leaderistä tuetaan nuorten omia hankkeita.

Lue lisää:
ylasavonveturi.fi/nuorille

ESIMERKKEJÄ

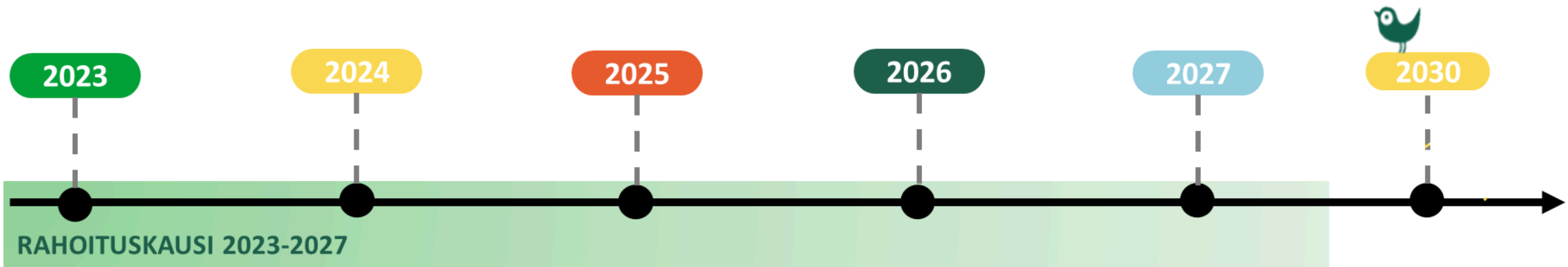
- Toimenpiteet edistävät monipuolisia, saavutettavia ja avoimia harrastus- ja lähiliikuntapaikkoja
- Turvallisen asumisen ja harrastamisen paikat ja ympäristöt
- Arjen hallintataitojen tukeminen
- Digitaalinen osallisuus, osallistamisen ja osallistumisen mahdollisuudet yhteisöissä
- Kulttuurien kohtaaminen ja kotoutuminen, suvaitsevaisuuskasvatus
- Nuorten sekä nuoriin liittyvien tahojen yhteistyön ja verkostojen tiivistäminen Suomessa ja kansainvälisesti
- Nuorten työllistymisedellytysten edistäminen esimerkiksi tiedotuksen avulla
- Nuorten omaehtoisen toiminnan kehittäminen, yrittäjyyskasvatus, yrittäjyysedellytykset
- Nuorten vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen

Toimenpiteitä voidaan toteuttaa kehittämis- ja investointihankkeilla sekä pienhankkeilla.

Kohderyhmää ovat 12-25-vuotiaat nuoret ja nuoret aikuiset.

RAHOITUKSEN TEEMAVUODET

Rahoituksen teemavuosilla ohjataan strategian toteutumista. Teemavuodet tarkoittavat, että hankkeita toivotaan erityisesti näistä teemoista. Rahoitusta voi kuitenkin hakea kaikkiin painopisteisiin ja toimenpiteisiin.

Arjen ympäristö- ja ilmastoratkaisut, kiertotalouden edistäminen, älykkäät kylät

Arjen ympäristö- ja ilmastoratkaisut, luonnon virkistyskäyttö, kylien maisemanhoito, kiertotalouden edistäminen, älykkäät kylät

Paikalliskulttuurin nostaminen, matkailun uudet tuotteet, monipaikkaisuuden mahdollisuudet

Kansainvälisyydestä oppia ja innostusta, kulttuurien kohtaaminen

Osaaminen ja uudistuminen

PIENHANKEHAUN TEEMAT:

Energia- ja ilmasto

**Saavutettavuus ja esteettömyys
Harrastustoiminta**

Opintomatkat

Päätetään myöhemmin

KEHITTÄMISYHDISTYS YLÄ-SAVON VETURI

Kehittämisyhdistys Ylä-Savon Veturi on vuonna 1999 perustettu yhdistys, jonka tavoitteena on lisätä maaseudun mahdollisuuksia ja elinvoimaa Ylä-Savon alueella (Iisalmi, Keitele, Kiuruvesi, Lapinlahti, Pielavesi, Sonkajärvi, Vieremä). Kylien kehittämisestä lähtenyt toiminta on laajentunut kattamaan koko yhdistyskenttää sekä mikro- ja pienyrityksiä.

Veturin rooli alueen elinvoimatyössä on tukea erityisesti ruohonjuuritason toimintaa sekä pito- ja elinvoimatekijöitä: yhteisöllisyyttä, osallisuutta, viihtyisää asumista, harrastusmahdollisuuksia, mikroyritysten toiminta-edellytyksiä ja lähipalveluja.

Erilaisissa työryhmissä Veturi tuo erityisesti seutu-, asukas- ja yhdistysnäkemystä kehittämiseen. Lisäksi tehtävänä on **verkottaa** alueen eri toimijoita yhteen ja innostaa uusiin ratkaisuihin.

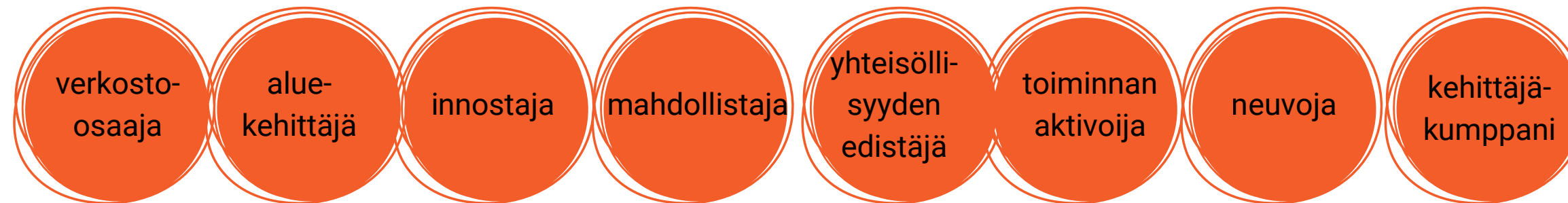
Veturi myöntää Leader-rahoitusta yhteisöjen ja yritysten hankkeille. Leader-tuki muodostuu EU:n, valtion ja kuntien rahoituksesta ja se on osa Euroopan Unionin maatalous-politiikkaa.

Työntekijät neuvovat ja auttavat toteuttajia ideavaiheesta hankkeiden päättymiseen saakka. Paikallisista ihmisistä koostuva, kolmikantaperiaatteen mukaan valittu **hallitus päättää** Täyttä höyryä-ohjelman rahoitettavista hankkeista. Hankevalinnassa hyödynnetään valintakriteerejä, jotka on johdettu strategian tavoitteista.

Veturilla toteutetaan myös **nuoriso-Leader-toimintaa**.

Nuorisoaktivaattorin luotsaamat vaikuttajanuoret päättävät nuoriso-Leader-rahoituksesta eli nuorten omista pienprojekteista.

VETURIN ROOLIT

VETURIN ARVOT

WWW.YLASAVONVETURI.FI

ANTINKATU 10, 74120 IISALMI

KEHITTÄMISYHDISTYS YLÄ-SAVON VETURI RY

YLASAVONVETURI

Ihmisten kokoisille ideoille!

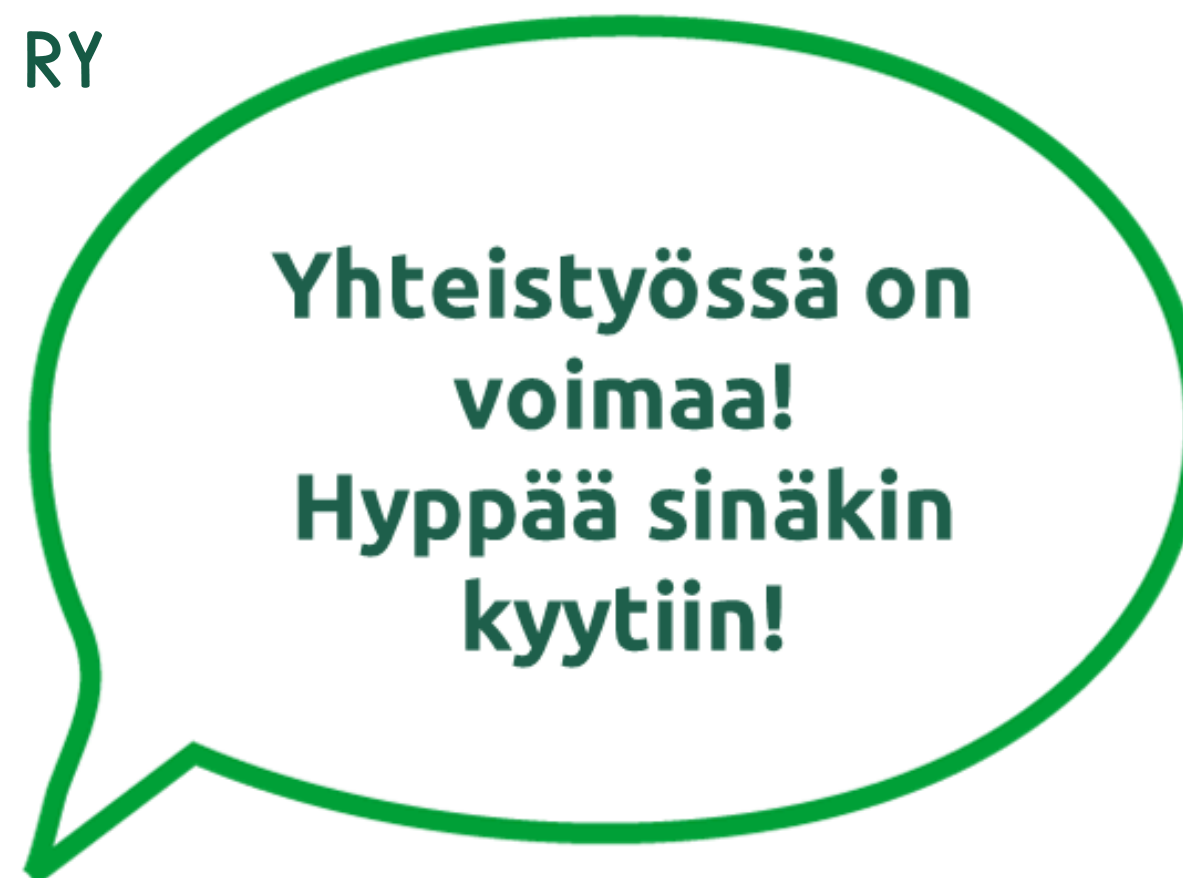

Euroopan unionin
osarahoittama

Ylä-Savon
Veturi

*Ylpeästi
yläsavolainen*
25v

**Yhteistyössä on
voimaa!
Hyppää sinäkin
kyytiin!**

MINNA PARTANEN
TOIMINNANJOHTAJA
YRITYSTUET,
ELINKEINOJEN KEHITTÄMISHANKKEET
minna.partanen@ylasavonveturi.fi
P. 040 760 7173

SANNA RÖNKKÖ
HANKENEUVOJA
HANKETUET, YLEISHYÖDYLLISET INVESTOINNIT,
KEHITTÄMISHANKKEET JA PIENHANKKEET
sanna.ronkko@ylasavonveturi.fi
P. 040 567 2760